

Manual per a grups de conversa

Començar
a parlar
català

Llançar-s'hi

Millorar

Justificació

Aquest manual ha estat elaborat per dotar els assistents a **grups Xerrem** de recursos per conversar i és de gran utilitat per practicar el català en cursos, grups de conversa i altres activitats centrades en la llengua oral.

El **projecte Xerrem** és una activitat de la CAL (Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana) dedicada a organitzar i coordinar grups de conversa en territoris de parla catalana, destinats a persones que volen millorar l'ús del català parlat. Una activitat de voluntariat i gratuïta.

Edita:

CAL – Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana
c. Olzinelles, 118
08014 Barcelona
Tel. 934159002
www.cal.cat
xerrem@cal.cat

Autor:

Jordi Esteban Calm

Col·laboradors:

Mercè López
Eulàlia Quintana
Isidre Pérez
Martí Sugranyes

© Jordi Esteban Calm pel text

© Miquel Esteban Poblador pels dibuixos

Obra amb llicència Creative Commons cc-by-nc

Imatges amb llicència Creative Commons per a ús comercial, extretes de www.flickr.com.

Manual

per a grups de conversa

Per començar a parlar

Per llançar-s'hi

Per millorar

Projecte Xerrem

Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana

Salutació

Benvolgut, benvolguda,

El quadern de treball que tens a les mans vol ser per a tu un suport pràctic per participar en grups de conversa i una invitació a pensar en català quan el fullegis en privat.

Pot ser que estudiïs català i vulguis fer-ne pràctica enraonant força, o que busquis únicament practicar la conversa en català: en tots dos casos aquest manual et serà de gran ajuda.

Hi trobaràs infinitat de preguntes sobre temes de la vida quotidiana: són motors que impulsen el diàleg en petits grups; estan organitzades per nivells perquè enraonis a gust tant si comences a parlar com si ja ho fas i vols millorar.

Cada tema de conversa va acompanyat d'un conjunt de paraules, expressions, cançons, explicacions culturals, reflexions i escrits d'autors que et serviran per llegir, comentar, il·lustrar-te i conèixer detalls de la llengua catalana i de la gent que la parla...

Disposes d'una llista de punts d'atenció amb exemples de com es construeixen moltes frases en català.

Hi trobaràs també llistes de recursos i activitats per aprendre i practicar el català.

Podràs gaudir d'elements curiosos i divertits que t'ajudaran a expressar-te amb espontaneïtat: endevinalles, acudits, embarbussaments, frases fetes, etc.

I per fer-te pensar, t'hi esperen un seguit de jeroglífics i uns enigmes a resoldre.

Tens, doncs, a les mans, un recull de més de mil petits moments per pensar i expressar-te en català de manera amena i profitosa, tant xerrant en companyia com llegint en solitud.

Et desitjo cordialment que acompleixis plenament les expectatives de parlar en català amb correcció i fluïdesa.

Jordi Esteban, director del projecte Xerrem i autor del manual

En els grups de conversa, aquest manual et serveix per...

- Xerrar llargues estones amb companys i companyes.
- Aprendre paraules i expressions que no sabies.
- Comprendre textos escrits de diferents estils.
- Reflexionar sobre maneres de dir les coses.
- Anotar-hi dubtes, informacions i paraules per recordar.
- Rebre el suport i els suggeriments de millora dels guies del grup.
- Conèixer costums, llocs, personatges i històries dels països on es parla català.
- Conèixer també costums i detalls dels llocs d'on són oriünds els companys i les companyes.
- Saber d'on i com ens han arribat moltes paraules i expressions de la llengua catalana.
- Assabentar-te de cursos, recursos i activitats en què pots participar per millorar el teu català.
- Jugar amb la llengua amb endevinalles, embarbussaments, jeroglífics, enigmes, acudits, etc.
- Fer amistat amb gent diversa que viu prop teu i vol, com tu, millorar el seu català.

A casa teva, aquest manual et pot servir per...

- Llegir preguntes de temes coneguts i contestar-te-les mentalment o amb una altra persona.
- Preparar les converses que es faran en sessions posteriors.
- Anotar-hi els dubtes que tinguis, per resoldre'ls quan siguis amb el grup.
- Reflexionar sobre els punts d'atenció que es proposen i comprovar la teva correcció.
- Llegir embarbussaments per practicar la pronunciació.
- Intentar resoldre jeroglífics i enigmes i donar-los a resoldre a altres persones.
- Descobrir la solució de les endevinalles, memoritzar-les i proposar-les als altres.
- Llegir frases amb expressions i maneres de dir catalanes per comprendre-les i usar-les.
- Informar-te d'altres recursos per millorar el teu català i accedir-hi o connectar-hi.
- Llegir les pàgines *Paraules i textos per llegir i comentar* per saber paraules noves i ampliar coneixements sobre la llengua catalana.

Suggeriments

A les sessions de conversa...

Sigues perseverant en l'assistència a les sessions.
Procura conèixer els noms dels altres participants.
Ets aprenent i sovint pots ser també ensenyant dels companys.
Participa activament en les activitats que es proposin.
Suggereix activitats que consideris importants per aprendre.
Participa en les valoracions que se't demanin.

Durant les converses en petit grup...

Parla pausadament, fent atenció a com ho dius.
No canviïs de llengua.
Pregunta al guia o a la guia del grup els dubtes que tinguis.
Accepta les indicacions del guia o de la guia.
Escolta què diuen els companys i observa com ho diuen.
Ajuda els companys si saps dir bé una cosa.
Respon amb llibertat: no cal que el que dius sigui cert.
No hi fa res si canvieu de tema: el més important és parlar.
Si s'atura la conversa, llegiu una altra pregunta.
Procura no crear polèmica amb les teves opinions.
Pren nota de paraules o expressions noves per a tu.

Després de les sessions

Parla català quan vegis que pots fer-ho amb facilitat.
Demana que et parlin en català.
Torna a llegir les preguntes de la sessió anterior i respon-te-les mentalment.
Observa escrits en català, al carrer, a les botigues...
Escolta converses en català al carrer, a la ràdio, a la televisió.
Intenta descobrir enigmes, jeroglífics i endevinalles del manual.
Demana una parella lingüística per fer més conversa.
Apunta dubtes al manual per resoldre'ls a la sessió següent.
Prepara alguna història per explicar al grup.
Llegeix una novel·la en català, de lectura fàcil.
Assisteix a alguna activitat social que es faci en català.
Tingues un diccionari per resoldre dubtes.

Com fer servir les pàgines de temes de conversa

De cada tema es presenten dues pàgines: una amb preguntes i una altra amb paraules i textos.

Pàgina dels *Motors de conversa* (preguntes per xerrar)

- ✓ La conversa en petits grups ha de ser la part més important i duradora de la sessió. És bo que formeu grups amb companys d'un nivell semblant de català i que us situeu en el bloc de preguntes on us trobeu més còmodes, dels cinc que es presenten.
- ✓ Els dos primers blocs de preguntes és bo utilitzar-los si no havíeu parlat gaire en català i voleu començar a fer-ho; el tercer està pensat per a gent que vol adquirir fluïdesa; els dos últims són útils per a persones que volen millorar, tot i que ja parlin prou bé.
- ✓ No és indispensable que el guia o la guia de la sessió introdueixi o moderi la conversa. Podeu començar vosaltres mateixos llegint les preguntes que més us agradin i fent els comentaris que considereu convenients. La funció principal del guia o de la guia és corregir i proposar bones maneres de dir.
- ✓ No hi fa res si canvieu de tema durant la conversa o si només feu servir una o dues preguntes. El més important és que parleu força, sense canviar de llengua, i que estigueu atents a la manera de fer-ho.

Pàgina de *Paraules i textos*

- ✓ Abans d'assistir al grup o durant la sessió pot ser bo llegir les paraules, frases o textos que fan referència al tema general de conversa.
- ✓ Les paraules (noms, adjectius i verbs): observeu-les i, un cop n'hàgiu entès el significat, procureu memoritzar les que no sabíeu.
- ✓ Les expressions: procureu usar-ne una o dues en alguna ocasió per tal d'incorporar-les al vostre bagatge lèxic.
- ✓ La cançó o el poema: llegiu-lo en privat o en grup i en veu alta per gaudir de l'expressivitat de les frases i copsar-ne el sentit.
- ✓ L'escriptor o l'escriptora: el text pot servir-vos d'exercici de comprensió lectora; no dubteu a preguntar el sentit de les paraules o expressions que no entengueu.
- ✓ L'explicació: és una informació d'interès que relaciona el tema amb la realitat que ens envolta, i pot ser un motiu per comentar i estendre's en la conversa.
- ✓ Tots els apartats d'aquesta pàgina poden funcionar també com a motors de conversa si els llegiu o comenteu en petit o gran grup.

Temes de conversa

Parlarem...

de nosaltres

dels altres

del món

del que necessitem

del que ens agrada

Llista de temes

Núm.		Pàg.
1	Vestits i complements	8
2	El menjar i el beure	10
3	El son i la son	12
4	La cura del cos	14
5	L'exercici físic	16
6	Veure i mirar	18
7	Sentir i escoltar	20
8	Olorar, tastar i tocar	22
9	El bon i el mal humor	24
10	La família	26
11	La salut i la malaltia	28
12	La solitud i la companyia	30
13	El barri i el veïnat	32
14	La natura	34
15	Els animals	36
16	Arbres, plantes, flors, fruits	38
17	L'ecologia	40
18	L'habitatge	42
19	Els mitjans de transport	44
20	Els diners i l'economia	46
21	La formació personal	48
22	Aficions i habilitats	50
23	Sortides, viatges i excursions	52
24	Jocs i festes	54
25	Espectacles	56

1. Vestits i complements

Motors de conversa

1. Per començar a parlar ⇨ Parleu de com sou i què feu.

- Quins són els vostres colors preferits? Hi ha algun color que no portaríeu mai a l'hora de vestir?
- Us agrada fixar-vos en la gent i veure com va vestida?
- Us agrada seguir la moda, o preferiu vestir al vostre aire? Què hi ha de la moda actual que no us agradi?
- Compreu roba cada temporada? Què us estimeu més, canviar molt de vestits o conservar-los molt de temps?
- Teniu costum de mudar-vos, els dies de festa? Us agrada anar mudats o mudades?
- Us fa res portar roba que ja han portat altres persones com ara germans, parents o amics?

2. Per començar a parlar ⇨ Parleu del que coneixeu.

- On guardeu la roba que no és de temporada? A l'armari, en una caixa, en calaixos, en una maleta?
- Quin tipus de roba us poseu normalment durant la temporada d'hivern? I a l'estiu?
- Teniu algun vestit o conjunt per anar a festes o a celebracions de compromís? Podeu explicar-nos com és?
- Al vostre país o a la vostra regió hi ha vestits típics dels dies de festa o propis de balls populars? Com són?
- Sabeu què és un didal? I un trau? I un rodet de fil?
- On esteneu la roba: al terrat comunitari, al balcó, a la terrassa, a la finestra, enlloc?

3. Per llançar-se a parlar ⇨ Parleu del que recordeu.

- Digueu en quines ocasions us poseu alguna d'aquestes coses al cap: barret, gorra, boina, visera, mocador.
- Alguna vegada vosaltres o algun familiar us heu tacat o estripat el vestit en moments compromesos?
- Us han robat o heu perdut roba en viatges, platges, sortides...? Li ha passat això a algun familiar o amic vostre?
- Recordeu alguna anècdota divertida en què intervingui un vestit? Per exemple: no tenir roba apropiada per a una festa, passar calor o fred i no portar la roba adequada, sortir sense adonar-se que es porta una peça del revés, etc.
- Si us agrada disfressar-vos, expliqueu-nos en quines ocasions ho va fer i amb qui ho fèieu. Recordeu anècdotes interessants de les persones que us disfressàveu?
- Heu portat vestits típics d'alguna festa religiosa o popular (comunió, casament, ball típic, obra de teatre...)?

4. Per parlar millor ⇨ Parleu del que sabeu fer.

- En què us fixeu més a l'hora de vestir-vos? En la comoditat, l'originalitat, la qualitat, la moda, les marques, l'estil propi...?
- Què suggeriu que fem quan anem a comprar roba de vestir? Quedar-nos a la primera botiga que trobem? Acudir a la botiga d'on som clients habituals? Resseguir-ne moltes per comparar preus?
- Com s'ha d'estendre la roba? Què es pot fer per assecar-la en dies humits i plujosos? Ens aconselleu de tenir una màquina assecadora?
- Què ens aconselleu que tinguem al cosidor per cosir estrips, descosits, botons...?
- Quan fa fred, quina roba de llit ens aconselleu d'usar, llençols i mantes o edredons nòrdics? Quins avantatges i quins inconvenients té cada tipus de roba?
- Què s'ha de fer amb la roba usada? Hi ha qui la llença als contenidors. Hi ha qui la dona a familiars i amics. Hi ha qui la regala a organitzacions humanitàries...

5. Per parlar millor ⇨ Parleu del que penseu.

- Seria bo que les botigues de moda femenina oferissin talles més grans de les que normalment ofereixen?
- Què opineu de la llibertat d'anar vestits o despullats en platges, piscines o espais naturals?
- Esteu d'acord que en alguns llocs (sales de festa, hotels, centres...) no s'hi pugui entrar si no es va vestit d'una determinada manera?
- Hi ha escoles on els alumnes o les alumnes han de portar uniforme. Què en penseu? I què en penseu, de les escoles que obliguen a portar bata?
- Esteu d'acord a portar dol (anar vestit de negre perquè s'ha mort un familiar)?
- Es podria destinar la roba usada, més del que es fa actualment, a finalitats socials? Com s'hauria de fer per conscienciar-nos-en? Valoreu positivament les iniciatives solidàries de recollida de roba?

1. Vestits i complements

Paraules i textos per llegir i comentar

📖 Les paraules

Què és?	samarreta	calces	mitjons	mitges	arracades
Com és?/Com està?	estrafolari/-lària	virolat/-lada	tronat/-nada	llampant	cordat/-dada
Què es fa?	emprovar	escurçar	estrènyer	rentar	lluir

brusa

faldilla

sabates

mitjons

🗨️ Les expressions

- ✓ Quedar-se per vestir sants: quedar-se solter.
- ✓ Anar de vint-i-un botó: anar molt ben vestit, endiumenjat.
- ✓ Anar conill: anar sense roba, nu.
- ✓ Canviar de camisa: canviar d'idees.

🎵 La cançó. Margarideta (cançó popular)

Margarideta, lleva't de matí; deixa de fer matinada!
 Margarideta, lleva't de matí; de seguit vés-te a vestir.
 Prou em llevaria jo, si em portava algú sabates;
 prou em llevaria jo, que sabates no en tinc, no.

Pere va a la plaça; Pere ja n'hi compra;
 Pere ja se'n torna; Pere ja és aquí.
 Margarideta, lleva't de matí.

(A les repeticions es canvia la paraula sabates per mitgetes, jaqueta, arracades, faldilles, etc.)

✍️ L'escriptor. Feliu Formosa (Sabadell, 1934). *La roba estesa*

La roba estesa
 de la gent pobra
 als patis foscos
 i als descampats,
 coneix l'angoixa
 dels dies grisos,
 sap l'enyorança
 del temps gastat.
 Roba cosida
 en nits de vetlla,
 roba comprada
 als encants vells,

roba tenyida
 de color negre,
 roba arreglada
 d'algun parent.
 Roba donada
 per la gent rica,
 roba pispada
 d'algun terrat,
 roba perduda
 i retrobada,
 roba heretada
 dels avantnats.

Roba enterrada
 i ressuscitada,
 roba menjada
 pels detergents,
 roba sargida
 i apedaçada,
 roba bufada
 per tots els vents.
 Roba bandera
 de causa inútil,
 roba cansada
 de treballar,

roba que plora
 sobre els qui passen,
 roba que crida
 pels seus forats.
 Als patis foscos
 dels barris pobres
 la roba estesa
 va degotant,
 coneix l'angoixa
 dels dies grisos,
 sap l'enyorança
 del temps gastat.

📖 L'explicació: la indústria tèxtil a Catalunya

Ja al segle XVIII hi havia a Catalunya una producció important d'indianes, és a dir, de teixits de cotó estampats. Amb la Guerra del Francès i la pèrdua de les colònies espanyoles d'Amèrica es van deixar de fer, fins que a mitjan segle XIX es va endegar l'activitat amb els filats i teixits. Des d'aleshores i fins als anys 80 del segle XX es va estendre pel país la indústria de la roba: els marges dels rius Cardener, Llobregat i Ter es van omplir de colònies tèxtils i ciutats com Terrassa van ser pioneres en la producció de roba i teixits.

On podem anar a visitar robes, teixits i vestits de tota mena i de totes les èpoques? Hi ha el Museu Tèxtil i d'Indumentària de Barcelona; el Museu Tèxtil de Terrassa; el Museu de l'Estampació de Premià de Mar; el Museu Marès de la Punta, d'Arenys de Mar; el Museu de les Puntetes al Coixí, de l'Arboç, al Baix Penedès; i molts més de locals i dedicats a temes específics.

Aquesta és una mostra del material. Si us interessa consultar el dossier complet, cal que us adreceu a l'adreça de correu electrònic junts@cal.cat o xerrem@cal.cat.

Moltes gràcies.

CAL (Coordinadora d'Associacions per la Llengua catalana)

Carrer Olzinelles, 118

08014 Barcelona

Tel. 93 415 90 02

www.cal.cat

cal@cal.cat

